भगवच्छक्तिरूपोयः संकर्षणमुखाग्निस्तेनऊष्मणा अर्दिताः संतः जनलोकंयांति ॥ २९ ॥ कल्पांतेनएधिताः सिंधवः समुद्राः उत्कटआटोपः क्षोभोयेषांतेचतेचंडवातैरीरितोर्मयश्च ॥ ३० ॥ जनलोकआलयोयेषांमहर्लोकगतानामन्येषांचतैः ॥ ३१ ॥ वैराग्यार्थमाह एवंविधैरहोरात्रैर्वर्षशतंसर्वेषांप्राणिनामायुषः परमधिकमस्यब्रह्मणोयदायुस्तदप्यपक्षितमिवक्षीणमिवेतिलोकोक्तिः गतप्रायमित्यर्थः ॥ ३२ ॥ तदेवाह यइति ॥ ३३ ॥ पूर्वस्यपरार्धस्यादाविति त्रिभिर्वस्तुकथनमात्रम् ॥ ३४ ॥ पाद्मत्वेहेतुः यदिति ॥ ३५ ॥ अयंतुद्वितीयस्यादौकथितः ॥ ३६ ॥ त

त्रिलोक्यांदह्यमानायांशक्त्यासंकर्षणाऽग्निना ॥ यांत्यूष्मणामहर्लोकाज्जनंभृग्वादयोर्दिताः ॥ २९ ॥ तावत्त्रिभुवनंसद्यःकल्पांतैधितसिंधवः ॥ प्लावयंत्युत्कटाटोपचंडवातेरितोर्मयः ॥ ३० ॥ अंतःसतस्मिन्सलिलआस्तेऽनंतासनोहरिः ॥ योगनिद्रानिमीलाक्षःस्तूयमानोजनालयैः ॥ ३१ ॥ एवंविधैरहोरात्रैःकालगत्योपलक्षितैः ॥ अपक्षितमिवास्यापिपरमायुर्वयःशतम् ॥ ३२ ॥ यदर्धमायुषस्तस्यपरार्धमभिधीयते ॥ पूर्वःपरार्धोऽपक्रांतोह्यपरोऽद्यप्रवर्तते ॥ ३३ ॥ पूर्वस्यादौपरार्धस्यब्राह्मोनाममहानभूत् ॥ कल्पोयत्राभवद्ब्रह्माशब्दब्रह्मेतियविदुः ॥ ३४ ॥ तस्यैवचांतेकल्पोऽभूत्पाद्ममभिचक्षते ॥ यद्धरेर्नाभिसरसआसील्लोकसरोरुहम् ॥ ३५ ॥ अयंतुकथितःकल्पोद्वितीयस्यापिभारत ॥ वाराहइतिविख्यातोयत्रासीत्सूकरोहरिः ॥ ३६ ॥ कालोयंद्विपरार्धाख्योनिमेषउपचर्यते ॥ अव्याकृतस्यानंतस्यअनादेर्जगदात्मनः ॥ ३७ ॥ कालोऽयंपरमाण्वादिद्विपरार्धांतईश्वरः ॥ नैवेशितुंप्रभुर्भूम्नईश्वरोधाममानिनाम् ॥ ३८ ॥ विकारैःसहितोयुक्तैर्विशेषादिभिरावृतः ॥ आंडकोशोबहिरयंपंचाशत्कोटिविस्तृतः ॥ ३९ ॥

देवंकालेननिमित्तेनसृज्यानामायुः परिमाणमुक्त्वाकालपरिच्छेदरहितंतत्वमाह कालोयमितिपंचभिः उपचर्यतेकेवलंनत्वनेनापिक्रमेणायुर्गणनंतस्येत्याह अव्याकृतस्यकार्योपाधिशून्यस्य अतएवानंतस्यअनादेश्वजगदात्मनोजगत्कारणस्य ॥ ३७ ॥ तत्परिच्छेदेकालस्यासामर्थ्यादित्याह कालोऽयमीश्वरः समर्थोऽपिभूम्नः परिपूर्णस्येशितुंनैवप्रभुः समर्थः यतोधाममानिनांदेहगेहाभिमानिनामेवेश्वरः ॥ ३८ ॥ भूम्नइत्युक्तंतत्पंचयन्नाह विकारैः षोडशभिर्युक्तैः अष्टप्रकृतिसंयुक्तैः सहितः तदारब्धइत्यर्थः अयमांडकोशः यत्रप्रविष्टः परमाणुवल्लक्ष्यतइत्युत्तरेणान्वयः कीदृशः अंतः पंचाशत्कोटियोजनविस्तृतः बहिश्चविशेषादिभिः पृथिव्यादिभिः सप्तभिरावृतः ३९